

Een leven dat te denken geeft

Over de priester-politicus Herman Verbeek (1936-2013)

Armando Lampe, Ph.D.

Met een voorwoord van Prof. Dr. Cees Hamelink

© Armando Lampe, Ph.D.
1e ebookversie november 2014

Titel: Een leven dat te denken geeft
Auteur: Armando Lampe, Ph.D.

Uitgeverij U2pi BV (Jouwboek.nl), Voorburg
ISBN: 978-90-8759-470-1
NUR: 320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Een leven dat te denken geeft

Over de priester-politicus
Herman Verbeek (1936-2013)

Auteur: Armando Lampe

Met een voorwoord van Prof. Dr. Cees Hamelink

Copyright © 2014 door Armando Lampe, Ph.D.

Layout door Melvin Quilotte

Meer informatie: jouwboek.nl
Contact met de auteur: armando.lampe@gmail.com

DE MONNIK EN DE AARDE
(van Herman Verbeek)

Hij knielde op de aarde
tranen vielen op de grond
hij knielde zeven malen
waar hij alle dag op stond.

seizoenen jaren eeuwen
dat hij om de aarde ging
dat weten is geweten
mens waar zijt ge aardeling

in roden gelen zwarten
zag hij vuur van mensenhand
zag stormen op woestijnen
zag vloedgolven over land

hij hijgde zware adem
longgezwollen deden pijn
hij wist hij zou verstikken
en geen mens zou schuldig zijn

hij zag de rijken liegen
de vooruitgang werd gepreekt
het sneller hoger sterker
blind gesproken woord dat breekt

hij knielde op de aarde
vroeg vergeving kuste haar
sta op sprak zij en weer u
radeloos zag hij naar haar

INHOUD

Voorwoord van Prof. Dr. Cees Hamelink	4
Inleiding	7
Het politiek celibaat	11
De priester-politicus	15
Roeping als priester	19
Roeping als politicus	24
Lid van het Europees Parlement	30
Conflict met kerkelijke autoriteiten	38
Geloof en politiek	44
Priester, politicus en homo	52
Het kerkelijk ambt	59
De historische Jezus	65
Een plaats in de kerk	71
Epiloog	78
Bronnen	80

Voorwoord van Prof. Dr. Cees Hamelink*

Religie en politiek verhouden zich tot elkaar als partners in een huwelijk die niet met maar ook niet zonder elkaar kunnen leven.

De grote Abrahamitische godsdiensten (Judaïsme, Christendom en Islam) hebben niet alleen betrekking op het geestelijk leven van de gelovigen maar op hun maatschappelijk leven. In de geschriften van deze godsdiensten vinden we reeksen morele voorschriften voor het handelen in de dagelijkse werkelijkheid. In die werkelijkheid is de politiek een essentiële factor. Vrijwel alle menselijk handelen is direct of indirect ook politiek gedrag. Politiek is immers de kunst van de zorg om de gezamenlijke toekomst op een bedreigde planeet. De moderne samenleving is terecht door socioloog Ulrich Beck een risico-samenleving genoemd. Onze veiligheid wordt onder meer bedreigd door oorlogen, terrorisme, georganiseerde misdaad, het verdwijnen van regenwouden, tekorten aan schoon drinkwater, kankerverwekkende stoffen en genetische experimenten.

Het politieke bedrijf is ons instrument om hiermee om te gaan en om te midden van deze bedreigingen voor allen een menselijk bestaan mogelijk te maken waarin de fundamentele mensenrechtelijke beginselen van waardigheid, gelijkheid en vrijheid een centrale plaats krijgen. De grote godsdiensten bieden voldoende morele aanknopingspunten om aan dit proces richting te geven.

Het kernprobleem hierbij is – naar mijn inzicht – dat zowel godsdienst als politiek in de loop van hun ontwikkeling geïnstitutionaliseerd zijn. Mensen zijn nu eenmaal deel van een institutionaliserende soort. In tegenstelling tot andere soorten institutionaliseren wij alles. Alle fundamentele behoeften – aan

voedsel, aan kennis, aan gezondheid- worden bevredigd door middel van instituties: agro-business, scholen en ziekenhuizen. Deze institutionalisering wordt gekenmerkt door organisatievormen met vastgestelde doelen (“targets”), regels, procedures, structuren die de bevrediging van menselijke noden beantwoorden met de levering van professionele diensten en goederen. De instituten houden bijna onvermijdelijk een beperking van de persoonlijke autonomie in als gevolg van hiërarchische bestuurlijke lijnen. In de instituten worden voortdurend keizerrijkjes gebouwd.

Ook de zorg om de gezamenlijke toekomst hebben we geïnstitutionaliseerd in politieke organisaties waarin we de beslissingen over de vorm van samenleven “outsourcen” aan beroepsmensen die namens en voor ons handelen. We hebben de macht om besluiten te nemen over onze toekomst uit handen gegeven aan een professionele kaste die de burgers definieert als behoeftigen die hun eigen tekortkomingen nauwelijks begrijpen en die door de professionals -die alles weten- geleid moeten worden.

Ook de godsdienstige behoefte is geïnstitutionaliseerd en geprofessionaliseerd. De bevrediging van diepe religieuze verlangens naar zin en betekenis wordt gerealiseerd middels de levering van producten en diensten door een professionele kaste van religieuze leiders.

Zowel de politieke als de godsdienstige institutionalisering ontnemen mensen de capaciteit om voor zich zelf te zorgen. De observatie van Ivan Illich met betrekking tot de medische institutionalisering geldt ook voor andere vormen van institutionalisering “Healing ceases to be considered the activity of the sick and becomes increasingly the duty of the physician”.

De institutionalisering van godsdienst en politiek betekenen dat het vermogen tot morele reflectie op het geestelijk en maatschappelijk leven uit handen wordt gegeven waardoor gelovigen/burgers vervreemden van hun eigen levens.

Het vinden van een goed evenwicht tussen het instituut godsdienst en het instituut politiek betekent koorddans en tussen morele principes en politiek handelen.

De priester-politicus Herman Verbeek was een vaardig en voorbeeldig koorddanser. Dr. Lampe heeft een mooi boek over hem geschreven dat ruime aandacht en discussie verdient. Van harte aanbevolen!

*Prof. Dr. Cees J. Hamelink , hoogleraar Mensenrechten en Volksgezondheid aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hoogleraar Kennismanagement aan de Universiteit van Aruba. Prof. Hamelink is theoloog en psycholoog, emeritus hoogleraar van de Universteit van Amsterdam en auteur van 18 boeken over ethiek, cultuur en communicatie,

Inleiding

Op 7 juni 2012 betrad ik het huis van Herman Verbeek, die ik nooit eerder persoonlijk had ontmoet. Na de kennismaking was ik zo brutaal om meteen te vragen of ik tijdens het gesprek jij kon zeggen, ik kom nu eenmaal van het Caraïbisch Gebied waar alles er meteen informeel en joviaal aan toegaat, zo erg dat in mijn moedertaal Papiamentu er geen woord bestaat voor 'U'. Ik werd vriendelijk gecorrigeerd: nee, u, alsjeblieft. Ik heb dezelfde fout gemaakt als de Cubaanse (weer Caraïbische) journalist die de argentinijn Ernesto Che Guevarra gewoon bij zijn naam noemde en als antwoord kreeg: comandante, por favor.

De heer Verbeek, niet zonder een zekere dosis gezonde ijdelheid, liet mij een positieve recensie zien van zijn boek "Economie als wereldoorlog", geschreven in 1991 door niet meer en niet minder dan Jan Tinbergen, die hoogleraar was in ontwikkelings-samenwerking aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en die wereldberoemd was geworden toen hij de Nobelprijs Economie kreeg. Ook kon ik lezen een brief van de beroemde Duitse theologe Dorothee Sölle, waarin zij lovende woorden uitsprak over een gedicht en een preek van Herman Verbeek tijdens een evangelische ,Kirchentag' in 1992. Inderdaad, om U tegen te zeggen, zo'n veelzijdige man.

Een leven dat te denken geeft bevat het spiritueel testament van Herman Verbeek (1936-2013), priester, politicus en homo. Hij was lid van het Europees Parlement in de Groene fractie. Degenen die geïntereerd zijn in de hedendaagse kerkelijke geschiedenis kunnen lezen over een beroep die nu verboden wordt: de priester-politicus. De auteur, zelf een priester-politicus van Aruba, ging een boeiend gesprek aan met deze bekende Nederlander, enkele maanden voor zijn dood.

Armando Lampe is in 1958 op Aruba geboren, studeerde theologie in Nijmegen, sociologie in Mexico City en promoveerde in de sociale en culturele wetenschappen aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. In 1986 werd hij priester gewijd voor het Bisdom Willemstad en hij was lid van het Parlement van Aruba tussen 2005 en 2009. Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2009 heeft zijn partij (Democratische Netwerk, RED) samen campagne gevoerd met de zusterpartij Groenlinks. Bij de Europese verkiezingen van 2013 stond hij als kandidaat op de lijst van ikkiesvooreerlijk.eu. Sinds 2005 is hij gesuspendeerd als priester wegens zijn politieke activiteiten en in 2013 onder Paus Benedictus XVI uiteindelijk gereduceerd tot de lekestand. Hij is auteur van *Mission or Submission? Moravian and Catholic Missionaries facing the Challenge of Emancipation in the Dutch Caribbean*, VandenHoeck & Ruprecht, Göttingen 2000.
Email: armando.lampe@gmail.com